

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія професійно-практичної підготовки спеціальності
«Дошкільна освіта»

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

**МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ
З ПРИРОДНИМ ДОВКІЛЛЯМ
освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»**

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація: Фаховий молодший бакалавр з дошкільної освіти

Професійна кваліфікація: Вихователь закладу дошкільної освіти

Затверджено на засіданні циклової комісії
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика ознайомлення дітей з природним доріччям
Викладач (-і)	Селепій Оксана Дмитрівна
Контактний телефон викладача	0507374160
E-mail викладача	oksana.selepiy@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Згідно з розкладом
2. Анотація до курсу	
<p><i>Предметом вивчення освітньої компоненти є:</i> основні питання теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад щодо ознайомлення з природою дітей дошкільного віку.</p> <p>Підготовка студентів базується на знаннях сучасного законодавства та нормативно-інструктивних матеріалів у галузі дошкільної освіти; оптимізації освітнього процесу в ЗДО на основі поєднання традиційних та інноваційних методів виховання й розвитку дітей дошкільного віку; підготовці майбутніх фахівців до впровадження інноваційних педагогічних технологій в галузі дошкільної освіти</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Метою вивчення освітньої компоненти є:</i> підготовка майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти до організації процесу з ознайомлення дошкільників з природою відповідно до концепції сталого розвитку, формування знань щодо змісту, методів і форм ознайомлення дошкільників з природою, організаційних умов створення осередку природи, формування професійних якостей на засадах компетентнісного підходу у відповідності з вимогами чинних програм розвитку дитини дошкільного віку та Базового компоненту дошкільної освіти</p> <p><i>Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ вивчення студентами теоретичних основ методики ознайомлення дошкільників з природою ✓ набуття ними практичних вмінь щодо планування і здійснення освітньої діяльності під час організації і проведення різних форм роботи з дошкільниками, які здійснюються на основі природничих знань про природу, знань про особливості життя рослин і тварин, явищ і зміни в живій і неживій природі рідного краю в певний сезон, з урахуванням вікових особливостей дітей та вимог програм ЗДО ✓ розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати фахові компетентності через пошук, читання, вивчення передового педагогічного досвіду діяльності вихователів закладів дошкільної освіти. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ІК1. Здатність:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти; - нести відповідальність за результати своєї діяльності; - здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях. <p>ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку</p>	

предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК3 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток

СК5 Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним)

СК11 Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та дошкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини

РН2 Планувати та організовувати освітній процес з урахуванням: принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії; вікових і індивідуальних можливостей дітей раннього і передшкільного віку, дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності

РН5 Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій

РН6 Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм; застосовувати весь спектр психолого-педагогічних заходів, засобів і педагогічних впливів для реалізації завдань національного, патріотичного, духовного, фізичного, морального, розумового, правового, трудового, екологічного, економічного, гендерного, статевого, міжкультурного, естетичного виховання дітей раннього і передшкільного віку

РН8 Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН9 Визначати особливості, завдання, зміст, способи організації специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм

РН10 Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН12 Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії

РН13 Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти, використовувати їх та фахову літературу у практичній діяльності

РН14 Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН15 Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти

РН16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку, що реалізують освітні напрямки та формують компетентності у дітей раннього та передшкільного віку, визначені Базовим компонентом дошкільної освіти.

РН17 Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та

передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур

РН19 Аналізувати перспективний педагогічний досвід, інноваційні технології в системі дошкільної освіти та використовувати їх в подальшій роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку

5. Організація навчання

Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	40
семінарські заняття / практичні / лабораторні	50
самостійна робота	90

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/вибіркова
5	012 Дошкільна освіта	3-й	Нормативна

Тематика освітньої компоненти

Тема, план	лекції	практичні заняття	самостійна робота
<p>ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ</p> <p>Тема 1. Методологічні основ методики ознайомлення дітей з природою. Завдання і зміст ознайомлення дошкільників з природою. Концепція сталого розвитку. <i>Аналіз програмових вимог щодо ознайомлення дітей з природою</i></p>	2	4	5
<p>ПРИРОДНЕ РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ – СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</p> <p>Тема 2. Куток природи в ЗДО. Кімнатні рослини в ЗДО. <i>Куток природи в ЗДО. Моделювання кутка природи.</i></p>	2	2	5
<p>Тема 3. Ділянка дитячого садка. Город та сад в ЗДО. <i>Моделювання городів для різних вікових груп.</i></p>	2	2	4

<p>МЕТОДИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ З ПРИРОДОЮ</p> <p>Тема 4. Загальна характеристика методів ознайомлен дітей з природою. Класифікація методів</p>	2	2	5
<p>Тема 5. Наочні методи. Спостереження. Використання ілюстративного матеріалу при в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою <i>Організація і зміст спостереження природою дітей різних вікових груп</i></p>	2	4	5
<p>Тема 6. Використання ілюстративного матеріалу при в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою</p>	2	2	5
<p>Тема 7. Словесні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою <i>Словесні методи ознайомлення дітей з природою. Художня природнича література для дітей дошкільного віку.</i></p>	2	2	4
<p>Тема 8. Практичні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. <i>Моделювання конспектів занять з використанням праці в природі з дітьми дошкільного віку.</i></p>	2	2	5
<p>Тема 9. Організація і зміст дослідницької діяльності дітей у природі <i>Планування пошуково-дослідницької роботи з ознайомлення дітей з об'єктами живої та явищами неживої природи</i></p>	2	2	5

<p align="center">ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ</p> <p align="center">З ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ</p> <p>Тема 10. Форми ознайомлення дітей дошкільного в з природою: екскурсії в природу, щоденні прогулянки <i>Цільові прогулянки з дітьми дошкільного віку. Екскурсії в природу як форма організації роботи з дошкільниками. Моделювання презентація конспектів екскурсій та цільових прогулянок у природу.</i></p>	2	4	5
<p>Тема 11. Дидактична гра як форма ознайомлення дітей з природою <i>Використання гри під час ознайомлення дітей дошкільного віку з природою</i></p>	2	4	4
<p>Тема 12. Заняття як форма ознайомлення дітей дошкільного віку з природою <i>Основні вимоги до занять ознайомлення з природою.</i></p>	2	4	5
<p>Тема 13. Методика проведення занять ознайомлення з природою в усіх вікових групах <i>Методика проведення занять ознайомлення з природою в усіх вікових групах</i></p>	2	2	5
<p>Тема 14. Ознайомлення дітей з різними порами року. <i>Моделювання занять щодо ознайомлення дітей з різними порами року</i></p>	2	2	5
<p>Тема 15. Ознайомлення дітей різних вікових груп з домашніми та дикими тваринами <i>Моделювання занять щодо ознайомлення дітей з домашніми і дикими тваринами</i></p>	2	2	4
<p>Тема 16. Формування у дошкільників інтересу до пізнання Всесвіту <i>Методика ознайомлення дітей з природою Космосу.</i></p>	2	2	5

Тема 17. Засоби фіксації знань дітей дошкільного віку про природу. <i>Методика роботи зі стендовими календарями погоди і природи в різних вікових групах</i>	2	2	4
Тема 18. Свята та розваги на природничому матеріалі пізнанні дитиною оточуючої природи. <i>Моделювання сценаріїв свят та розваг. Календарно-обрядові свята</i>	2	2	5
Тема 19-20. Планування роботи по ознайомленню дітей з природою в умовах ЗДО	4	4	5
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в коледжі відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».</p> <p>https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2024/10/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-ivano-frankivskomu-fakhovomu-koledzhi-red.3.pdf</p> <p>Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 5 (100), (вага оцінки - 40 балів); Контрольна робота – 5 (100), (вага оцінки – 5 балів); Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 5 (100), (вага оцінки 5). Екзамен – 50 балів</p>		
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 15 балів. Самостійна робота – 10 балів.		
Семінарські (практичні) заняття	<p>Виступи на семінарських заняттях (максимум 5 (100));</p> <p>Результати роботи на практичних заняттях по темах (максимум 5 (100));</p> <p>Оцінювання індивідуальних творчих завдань (максимум 5 (100)).</p> <p>Розраховується, як середнє арифметичне усіх занять, вага оцінювання – 40 балів.</p>		

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика курсу

1. *Політика курсу* спрямована на створення атмосфери взаємодії та співпраці на заняттях, активної комунікації між студентами та викладачем за умови дотримання правил академічної доброчесності та взаємоповаги.

Лекційні та семінарські заняття з дисципліни відбуваються відповідно до навчального плану, програми дисципліни та згідно з розкладом, з яким студенти ознайомлені заздалегідь.

Заняття починаються і закінчуються вчасно, відповідно до затвердженого розкладу дзвінків.

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється кожному студентові за курс, становить 100 балів, яка є середнім арифметичним за виконання:

- завдань репродуктивного, частково-пошукового, творчого рівнів на семінарських заняттях;
- завдань самостійної роботи;
- тестових завдань;
- контрольної роботи;
- екзаменаційної роботи.

Експрес-контроль у формі тестів, бліц-самостійні роботи проводяться після вивчення теми, контрольна робота – наприкінці семестру.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання студентом таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повнота змісту та якість оформлення;
- самостійність виконання індивідуальних завдань, відсутність у змісті плагіату та некоректних запозичень;
- творчий підхід до виконання завдань;
- скрупульозність та ініціативність у навчальній діяльності;
- уміння працювати з науковою та навчальною літературою.

При виставленні рейтингового підсумкового балу також враховується:

- рівень активності та ініціативності студента на заняттях (у тому числі на лекційних заняттях);
- повнота та систематичність підготовки студента до семінарських занять;
- вияв здатності студента до самоосвіти та самовиховання.

Допуск до складання екзамену передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів), яка формується як середнє арифметичне балів, отриманих упродовж періоду вивчення дисципліни

2. *Академічна доброчесність.* Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про

запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

3. *Відвідування занять.* Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від 13 жовтня 2023 р № 830 <https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2023/10/redaktsiia-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-vidokremnomu-strukturnomu-pidrozdi-1.pdf>

4. *Неформальна освіта.* Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Студентові надається можливість отримати додаткові консультації з курсу у визначений час.

Контактні дані для онлайн допомоги та консультування:

Онлайн-консультації: Оксана Дмитрівна Селепій

тел. +38 050-73-74-160

E-mail: oksana.selepiy@pnu.edu.ua

8. Рекомендована література

ОСНОВНА

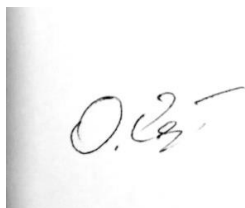
1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Затверджено наказом МОН № 33 від 12.01.2021. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/nakaz-33-bazovyykomponentdoshk-osv.pdf>
2. Горопаха Н. М. Методика ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія. Київ : 2012.
3. Куточок природи в дошкільному закладі. Київ : Освіта, 2012.
4. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля»/ О.І. Білан за аг. ред.. О.В.Низьковської.. – Тернопіль: Мандрівець, 2021. – 256 с.
5. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою / Н. Яришева. - Київ, <http://194.44.152.155/elib/local/skbn27562.pdf>

ДОПОМІЖНА

1. Беленька Г. В. Експериментально-дослідницька діяльність дітей у природі як технологія пізнавального розвитку / Г. В. Беленька // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2022. № 11. С. 10 – 21.
2. Беленька Г.В. Природничі науки у казках, запитаннях, завданнях, дослідках/ Ганна Беленька. . – К. : Шкільний світ, 2021. – 128: - (Бібліотека «Шкільний світ»)
3. Беленька Г. В. Ознайомлення дошкільників зі складними явищами навколишнього

- світу: крок за кроком / Г. В. Беленька // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2023. № 2 (51). С. 42 – 49.
4. Бочелюк О. І. Кімнатне квітникарство в дошкільному закладі Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2022. 240 с.
 5. Ванжа С.М. Організація і проведення прогулянок: середній дошкільний вік / С.М.Ванжа, Т.І.Ожимова. –Х.: Вид-во «Ранок», 2023. – 208с. – (Серія «Сучасна дошкільна освіта»).
 6. Велетнюк Л. Палички-виручалочки. Спостереження осінні і цікаві, і чарівні // Дошкільне виховання. - № 9. – 2020. – С. 15.
 7. Всі добрі люди – одна сім'я : збірка творів / Василь Сухомлинський; мал. О. Макієвої. Х. : ВД «Школа», 2023. 160 с.
 6. Денисенко Т. Маленькі дослідники великого лісу // Палітра педагога. – 2023. – №5. – С.6-10.
 7. Ільєнко В. Організація праці дітей на ділянці дошкільного закладу у весняний період // Вихователь-методист. – 2023. – №3. – С.4-12.
 8. Левченко Т.Г. Рідна природа. Матеріали до занять. Харків: Основа, 2020. 224 с.
 9. Молчанова І. Технологія ознайомлення дошкільників з явищами неживої природи // І.Молчанова. Вихователь-методист дошкільного закладу. - № 6. – 2021. – С. 25.
 8. Методика ознайомлення дітей з природою:[Хрестоматія] / Укладач Н.М. Горопаха.- К.: Видавничій Дім «Слово», 2022 – С.142-152.
 9. Роль малих фольклорних жанрів у проведенні етюдних занять екологічного спрямування / Навч.-метод. рекомендації для вихователів ДНЗ] / упоряд: О.Б. Полевікова, Н.М. Борисенко та інш.- ХДУ, 2021. -158с. – С.71-89.
 10. Розвивальні прогулянки. – Харків: Основа. – 2022. – 223с.
 11. Присяжнюк Л. Формування в дошкільників основ екологічної свідомості в контексті стратегії мталоного розвитку. Дошкільне виховання. – 2020. – №2.– С. 3-8.
 12. Шалда Н. Палички-виручалочки. Освітня діяльність на прогулянці для дітей середньої та старшої груп // Дошкільне виховання. - № 7. – 2020. – С. 25.
 13. Фокіна В. Діагностика знань дітей дошкільного віку про об'єкти і явища природи // В.Фокіна, О.Газіна, / Вихователь-методист Молчанова І. Технологія ознайомлення дошкільників з явищами неживої природи // І.Молчанова. Вихователь-методист дошкільного закладу. - № 6. – 2021. – С.
 14. Формування базових якостей особистості під час догляду за мешканцями живого куточка / Л. Герасименко // Вихователь-методист дошкільного закладу : щомісячний спеціалізований журнал. - 2020. - № 10. - с. 48-52.
 15. Черняк В.М., Бочелюк О.І. Озелення ділянки дошкільного навчального закладу: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2020.

Викладач:

Оксана СЕЛЕПІЙ